

W S O Y K L A S S I K O T

ROBERT MUSIL

Mies vailla ominaisuuksia 1

MIES VAILLA OMINAISUUKSIA

OSA I

ROBERT
MUSIL

MIES VAILLA OMINAISUUKSIA
OSA I

Suomentanut KRISTIINA KIVIVUORI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ | HELSINKI

SAKSANKIELINEN ALKUTEOS *DER MANN OHNE EIGENSCHAFTEN* (1930–43).
ENSIMMÄISEN OSAN ENSIMMÄINEN SUOMENKIELINEN PAINOS ILMESTYI 1980.
SUOMENNOS POHJAUTUU ADOLF FRISÉN V. 1952 TOIMITTAMAAN LAITOKSEEN
JOTA ON VERTAILTU V:N 1978 LAITOKSEEN.

© KRISTIINA KIVIVUORI JA WSOY 1980

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-51622-5

PAINETTU EU:ssa

ENSIMMÄINEN KIRJA

ENSIMMÄINEN OSA

ERÄÄNLAINEN JOHDANTO

1

LUKU, JOSTA MERKITTÄVÄÄ KYLLÄ EI KÄY MITÄÄN ILMI

Atlantin yllä oli matalapaineen alue, joka siirtyi itään Venäjällä vallitsevan korkeapaineen selännettä kohti eikä vielä osoittanut merkkejä siitä että aikoi väistää sitä pohjoiseen. Isotermiit ja isoteerit tekivät tehtävänsä. Ilman lämpötila oli säännönmukaisessa suhteessa vuoden keskilämpöön, kylmimmän ja lämpimimmän kuukauden lämpötilaan sekä aperiodiseen kuukausittaiseen lämmönvaihteluun. Auringon ja kuun nousu ja lasku, kuun, Venuksen ja Saturnuksen renkaan vaiheet ja monet muut tärkeät ilmiöt vastasivat astronomisten vuosikirjojen ennusteita. Ilman vesihöyryn labiili energiamäärä oli korkeimmillaan, vaikka ilman kosteus oli vähäinen. Sanalla sanoen, ja se sana ilmaiseekin tosiasiat oikein hyvin vaikka on hieman vanhanaikainen: Oli kaunis elokuun päivä vuonna 1913.

Autoja syöksyi katujen kapeista, syvistä kuiluista aukoiden laakeuteen. Jalankulkijain tumma massa muodosti pilvimäisiä nauhoja. Missä niiden riennon höllää kuviota leikkasi vahvempi nopeuden viiva, siinä ne tulivat paksummiksi, noruivat sitten kahta ripeämmin ja saivat parin ryöpsähdyksen jälkeen tasaisen sykkeensä takaisin. Satojen äänten säiekimpusta syntyi katuhälinän teräksinen punos, siitä pisti esiin piikki siellä täällä, kohosi jossain terävä reuna painuakseen taas

takaisin, singahti irti kirkkaita kilahduksia, jotka häipyivät pois. Tästä hählinästä, vaikkei sen erikoislaatua kävisi kuvaaminenkaan, joku vuosi-kausia täältä poissa ollut ihminen olisi voinut ummessa silmin arvata, missä hän oli: valtakunnan pää- ja residenssikaupungissa, Wienissä. Kaupungit voi tunnistaa niin kuin ihmiset käynnistään. Silmänsä avatessaan tuo takaisintullut huomaisi saman asian myös tavasta, jolla kaikki liike kaduilla sykähtelee, huomaisi sen siitä paljon aikaisemmin kuin mistään tyypillisestä yksityiskohdasta. Ja jos sattuisi vaikka olemaan pelkkää kuvittelua, että hän sen siitä huomaa, niin eipä haittaa sekään. Ihmisen taipumus yliarvioida kysymystä, missä hän on, on peräisin paimentolaisajalta, jolloin oli painettava mieleen laidunpaikat. Tähdellistä olisi tietää, miksi punaista nenää tyydyttään aivan epätarkasti sanomaan punaiseksi kysymättä milloinkaan sen punaisuuden erityistä vivahdetta, vaikka sen aallonpituuden voisi aivan hyvin ilmaista mikronin tarkkuudella. Sen sijaan kun on kyseessä paljon monisyisempi ilmiö – kaupunki, jossa ollaan – halutaan aina välttämättä tietää tarkalleen, mikä nimenomainen kaupunki se on. Sellainen kääntää huomion pois tärkeimmistä asioista.

Kaupungin nimelle ei siis panna tässä erityistä painoa. Kaikkien suurkaupunkien tapaan tämäkin oli koostumukseltaan säännöttömyyttä, muutosta, eteenluiskahtamista, taaksejäämistä, esineiden ja asioiden yhteentörmäystä, hiljaisuuden pohjattomia suvantopisteitä, avattua uraa ja avaamatonta, suurta rytmikästä sykettä ja kaikkien rytmien ikuista keskinäistä riitasointua ja lomittumista. Se oli kaiken kaikkiaan kuin kihisevä kupla astiassa, joka on tehty talojen, lakien, säännösten ja historiallisten perinteiden kestävästä aineesta. Niillä kahdella ihmisellä, jotka siellä kulkivat leveää ja vilkasta katuja pitkin, ei tietenkään ollut tällaista vaikutelmaa. He olivat selvästikin etuoikeutettujen yhteiskuntaluokkaa, heissä oli jotakin aristokraattista niin ulkoasun kuin ryhdin ja keskustelutavankin puolesta, heidän alusvaatteisiinsa oli paljonpuhuvasti ommeltu heidän nimiensä alkukirjaimet, ja samoin heillä oli, ei päällepäin näkyvänä, mutta tajunnan hienon alusvaatekerran alla, tieto siitä, keitä he olivat ja että he täällä, valtakunnan pää- ja residenssikaupungissa, olivat paikallaan. Jos otaksomme, että he olivat nimeltään Arnheim ja Ermelinda Tuzzi (mikä ei tosin pidä paikkaansa, sillä elokuussa rouva Tuzzi oli miehensä kanssa Bad Ausseessä eikä tohtori Arnheim ollut vielä palannut Konstantino-

polista), jää ratkottavaksi arvoitus, keitä nämä henkilöt olivat. Vilkasmielisille tällaisia arvoituksia sattuu useinkin eteen katuja kulkiessa. Ne ratkeavat merkittävää kyllä siten, että ne unohtaa, ellei viidenkymmenen seuraavan askelen aikana muista, missä on nähnyt heidät jo ennen. Nuo kaksi pysähtyivät kulussaan yhtäkkiä huomattuaan hälisevän ihmisjoukon jonkin matkaa edessäpäin. Jo hetkistä aikaisemmin jokin liike oli poikennut jonon suunnasta, ampaissut sen poikki. Jokin oli kääntynyt ja luisunut sivulle päin – iso ja raskas, äkkiä jarruttanut kuorma-auto näköjään. Se oli kariutunut käytävän laitaan ja seisoj siinä yksi pyörä reunakivellä. Kuin mehiläisiä lentoreiälle oli ihmisiä tuossa tuokiossa kerääntynyt pienen saarekkeen ympärille, joka jäi tyhjäksi heidän keskelleen. Siinä seisoj kuorma-autosta alas kavunnut kuljettaja, harmaana kuin käärepaperi, leveästi elehtien selittämässä tapaturmaa. Paikalle saapuvien katseet kääntyivät häneen, sitten ne varovaisesti laskeutuivat väentungoksen saartaman aukon pohjaan, missä kuolleen näköinen mies makasi käytävän reunalle nostettuna. Tapaturma oli hänen oman varomattomuutensa syytä, kuten yleisesti myönnettiin. Vuorotellen ihmiset polvistuivat miehen viereen ryhtyäkseen johonkin, hänen takkinsa napit avattiin ja pantiin kiinni taas, häntä yritettiin nostaa tai päinvastoin laskea takaisin maahan. Tällä kaikella kukaan ei oikeastaan muuta halunnut kuin saada aikansa kulumaan, kunnes ambulanssi toisi toimivaltaista asiantuntijanapua.

Myös nainen ja hänen seuralaisensa olivat astuneet lähemmäksi ja ihmisten päiden ja kumartuneiden selkien yli katselleet miestä, joka makasi maassa. Sitten he perääntyivät pari askelta ja jäivät empien seisomaan. Naisella oli sydäneläällä ilkeä tunne, jota hänellä oli oikeus pitää säälinä; se oli päättämätön, lamauttava tunne. Mies sanoi hänelle, oltuaan aikansa vaiti: »Näillä raskailla kuorma-autoilla, joita täällä käytetään, on liian pitkä jarrutusmatka.» Silloin nainen tunsj helpotusta ja kiitti siitä kiinnostuneella katseellaan. Vaikka hän varmaan oli tuon sanan jo kuullutkin joskus, hän ei tiennyt eikä välittänytään tietää, mikä on jarrutusmatka. Hänelle riitti, että koko kauhea tapaus sen avulla saatiin jonkinlaiseen järjestykseen, muuttumaan ongelmaksi, joka liittyi tekniikkaan eikä enää välittömästi koskenut häntä. Sitten kuuluikin jo ambulanssin kimeä sireeni, ja sen nopea saapuminen täytti kaikkien odottavien mielet tyydytyksellä. On se vain suurenmoinen asia, että on olemassa tuollaisia yhteiskunnallisia laitoksia. Tapaturman

uhri nostettiin paareille, jotka työnnettiin ambulanssiin. Hänestä huolehtimassa oli pari miestä, joilla oli yllään univormun tapainen. Sisällä autossa, jonne ehti vilaukselta katsoa, oli siistin ja säännöllisen näköistä kuin sairaalassa. Paikalta poistuttaessa ihmisille melkein jäi sellainen – oikeutettukin – vaikutelma, että oli oltu toteamassa laillista ja säännönmukaista tapahtumaa. »Amerikassa», huomautti edellä mainittu herra, »on tilastojen mukaan auto-onnettomuuksissa kuolleita joka vuosi 190 000 ja loukkaantuneita 450 000.»

»Luuletteko sitten, että hän on kuollut?» kysyi hänen seurassaan oleva nainen, jolla oli vieläkin se epäoikeutettu tunne, että hän oli kokenut jotakin erikoista.

»Kai hän elää, toivottavasti», mies vastasi. »Siltä ainakin näytti, kun hänet nostettiin ambulanssiin.»

2

MISSÄ JA MITEN ASUU MIES, JOLLA EI OLE OMINAISUUKSIA

Katu, jolla tämä pieni tapaturma oli sattunut, oli niitä pitkiä, polveilevia uomia, joissa liikenne virtaa puhjeten säteittäisinä jokina kaupungin keskustasta, kulkien sitten syrjäisempien korttelien halki ja laskien esikaupunkeihin. Jos tuo elegantin näköinen pari olisi kulkenut katua eteenpäin vielä jonkin aikaa, olisi tullut vastaan jotakin sellaista, mikä varmasti olisi miellyttänyt heitä. Kadun varrella oli nimittäin puutarha, joka oli peräisin 1700- tai ehkä 1600-luvulta asti ja oli paikka paikoin vielä säilynyt entisellään, ja sen takorautaisen aidan viertä kulkiessa näkyi puiden lomasta, hyvinhoidetun nurmikon keskeltä, pieni linnan tappainen lyhyine siipirakennuksineen – metsästys- tai lemmenmaja meneiltä ajoilta. Ollaksemme täsmällisiä, linnan vanhat rakennusosat holvineen olivat 1600-luvun peruja, mutta puisto ja linnan ylempi kerros muistuttivat 1700-luvun tyyliä, ja julkisivua oli uusittu ja jonkin verran tarveltykin 1800-luvulla. Yleisilmeessä oli näin ollen jotakin paikaltaan horjahtanutta, niin kuin päällekkäin otetuissa valokuvissa. Mutta sellainen linna se kuitenkin oli, että sitä vaistomaisesti pysähtyi katsomaan ja sanoi »ah!» Ja kun tuo valkea, soma ja kaunis näyttäytyi ikkunat avattuina, sai ohikulkija katsahtaa siihen ylhäiseen hiljaisuuteen, jota oppineen miehen kodissa huokuu kirjojen peittämistä seinistä.

Tässä kodissa, tässä talossa asui se mies, jolla ei ollut ominaisuuksia.

Hän seiso ikkunassa ja katseli puutarhan yli kadulle, jonka ruskehtavaa väriä hennon vihreä ilma suodatti lävitseen. Hän oli seisonut siinä kello kädessä jo kymmenen minuuttia laskien autoja, ajurinrat-taita, raitiovaunuja ja jalankulkijain kasvoja, kaukaisuuttaan sumeita, kaikki ilmiöitä, joiden kuohuvasta kiireestä hänen katseensa verkko täyttyi. Hän arvioi ohiliikkuvien massojen nopeuksia, kulmien suuruutta ja eläviä voimia, noiden massojen, jotka salamannopeasti vetä-vät katseen puoleensa, vangitsevat sen, hellittävät, ja ajaksi jota ei käy mittaaminen pakottavat huomion pinnistämään niitä vastaan, riistäy-tymään irti, harppaamaan jo uutta kohti ja syöksymään taas senkin vanaveteen. Lyhyesti sanoen, harjoitettuaan hiukan päässä laskua hän nauraen pani kellon taskuun ja totesi tehneensä hullutuksia. – Jos voisi mitata tarkkaavaisuuden hyppäykset, silmälihasten työn, sielun heilu-riliikkeit ja kaikki ne ponnistukset, joita pystyssä pysyminen katujen virrassa ihmiseltä vaatii, olisi tuloksena – niin hän oli ajatellut ja leikil-lään yrittänytkin tätä mahdotonta laskutoimitusta – luultavasti suure, johon verrattuna se voima, minkä Atlas tarvitsee maailman kantami-seen, on perin vähäinen, ja siitä voisi päätellä, miten valtava nykyään on jo senkin ihmisen suoritus, joka ei tee yhtään mitään.

Mies, jolla ei ollut ominaisuuksia, oli tällä hetkellä juuri sellainen ihminen.

Entäpä sitten sellainen, joka jotakin tekee?

»Tästä on tehtävissä kaksi johtopäätöstä», hän vastasi itselleen.

Rauhallisesti pitkin päivää askareitaan toimittavalla kansalaisella li-hastyön määrä on huomattavasti suurempi kuin urheilijalla, joka nos-taa kerran päivässä valtavan painon. Se on fysiologisesti toteen näytetty asia, ja jos ajatellaan arjen pienten suoritusten yhteiskunnallista sum-maa ja että ne ovat sellaiseen yhteenlaskuun juuri omiaankin, niin ne kai tuottavat maailmaan paljon enemmän energiaa kuin sankarilliset teot; jopa niin, että sankarin voimannäyte vaikuttaa suorastaan pikku-ruiselta, kuin jonkin huikean illuusion vallassa vuoren laelle asetettu hiekanjyvä. Tämä ajatus oli hänen makuunsa.

On kuitenkin lisättävä, ettei se ollut hänen makuunsa siksi että por-varillinen elämäntapa olisi miellyttänyt häntä. Päinvastoin. Hän vain mieli tuottaa vaikeuksia taipumuksilleen, jotka olivat joskus olleet toi-

senlaiset. Ehkä onkin niin, että juuri poroporvari ensimmäisenä aavis-
taa jonkin valtavan, uuden ja kollektiivisen, muurahaismaisen sankaruu-
den enteet? »Rationalisoitu sankaruus», sen se on saava nimekseen,
ja sitä tullaan pitämään hyvin kauniina. Mutta kukapa siitä vielä voisi
mitään tietää? Oli miten oli, tuollaisia vastausta vaille jääneitä kysy-
myksiä oli siihen aikaan satamäärin, toinen toistaan tärkeämpiä. Ne
olivat ilmassa, ne polttivat jalkojen alla. Aika liikkui. Ne, jotka eivät
ole eläneet silloin, eivät kai ota sitä uskoakseen, mutta niin on asia: jo
silloinkin aika liikkui nopeaan kuin ratsukameli; eikä vasta nykyään.
Ei vain tiedetty, minnepäin se oli menossa. Eikä osattu oikein erot-
taa sitäkään, mikä missäkin oli päälläpäin ja mikä alla, mikä se kulki
eteen- ja mikä taaksepäin. »Teki ihminen mitä hyvänsä», ajatteli mies,
jolla ei ollut ominaisuuksia, ja kohautti olkapäitään, »se on se ja sama
tässä voimien häkkyrässä!» Hän kääntyi ja lähti niin kuin lähtee mies,
joka on oppinut luopumaan, melkein pä kuin sairas ihminen, joka ka-
vahtaa jokaista rajua kosketusta, ja kun hän kulki viereisen pukeutu-
mishuoneen läpi, jossa riippui nyrkkeilypallo, hän antoi sille ohimen-
nessään niin nopean ja kiivaan iskun, ettei sellainen ole varsinaisesti
tapana alistuneissa mielialoissa tai heikkoudentiloissa.

3

JOS ONKIN MIES OMINAISUUKSIA VAILLA, HÄNEN ISÄLLÄÄN NIITÄ ON

Mies, jolla ei ollut ominaisuuksia, oli joitakin aikoja sitten palannut ulkomailta ja silloin vuokrannut tämän pienen linnan, oikeastaan pelkkää ylimielisyyttään ja koska hän inhosi tavallisia asuntoja. Linna oli aikoinaan sijainnut kaupungin porttien ulkopuolella, se oli entinen kesähuvila, mutta oli menettänyt tarkoituksensa jäätyään kasvavan suurkaupungin jalkoihin. Lopulta se ei enää ollut muuta kuin hoitamaton ja asumaton tontti, joka odotti hintojen nousua. Vuokra oli vastaavasti halpa, mutta kaikki muu olikin sitten maksanut odottamattoman paljon, olihan linna täytynyt kunnostaa ja saattaa ajan vaatimusten tasalle. Näin hän oli ajautunut seikkailuun, joka vihdoinkin pakotti hänet turvautumaan isänsä apuun – kaikkea muuta kuin miellyttävä tilanne, sillä riippumattomuus oli hänelle kallis asia. Ikää hänellä oli kolmekymmentäkaksi vuotta, hänen isällään kuusikymmentäyhdeksän.

Vanha herra oli kauhuissaan. Ei varsinaisesti siitä, että häntä näin käytiin ahdistamaan, vaikka siitäkin kyllä, hän kun inhosi harkitsemattomia päähänpistoja, eikä hän paljoksunut summaakaan, jolla hänen oli avustettava poikaansa, sillä pohjimmaltaan hän antoi arvoa sille, että poika osoitti kaipaavansa kotia ja järjestyneitä oloja ympärilleen. Mutta kun menttiin hankkimaan rakennus, jota ei voinut sanoa

muuksi kuin linnaksi – olkoon vain, että se oli miniatyyrikokoa – niin sellainen jo kuohutti ja huolestutti hänen mieltään, olihan se pahaenteistä isottelua.

Hän itse oli aloittanut uransa toimimalla korkeakreivillisten perheiden kotiopettajana ensin ylioppilasvuosinaan mutta sitten myöhemminkin vielä, nuorena asianajajanapulaisena, ja oikeastaan ilman pakottavaa syytä, sillä jo hänen isänsäkin oli ollut varakas mies. – Mutta myöhemmin, kun hänestä oli tullut dosentti ja professori, hän tunsu tulewansa palkituksi, sillä aikoinaan solmittujen suhteiden waaliminen johti nyt siihen, että hän vähitellen kohosi melkein koko kotimaansa tilanomistaja-aatelin lainopillisen neuvonantajan asemaan, vaikka hän ei ollut sivutoimen tarpeessa enää senkään vertaa kuin ennen. Vielä kauan sen jälkeen, kun näin kertynyt omaisuus jo veti vertoja myötäjaisille, jotka hänen poikansa varhain kuollut äiti, reininmaalaisen tehtailijasuvun jälkeläinen, oli tuonut mukanaan avioliittoon, säilyivät nuo nuoruudessa hankitut ja miehuusvuosina lujitetut suhteet elävinä. Mainetta niittänyt tiedemies luopui tosin harjoittamasta varsinaista lakimiehenammattia ja antoi enää vain kallishintaisia asiantuntijalausuntojaan silloin tällöin, mutta kaikki entisten suosijainsa piiriä koskevat tapahtumat hän yhä vielä kirjasi muistiinpanovihkoihinsa siirtäen merkinnät suurella huolella isien kohdalta poikien ja pojanpoikien nimiin, eikä tapahtunut milloinkaan, että joku heistä olisi tullut julkisen kunnianosoituksen kohteeksi tai viettänyt häitä tai syntymä- tai nimipäivää saamatta häneltä kirjettä, jossa herkästi lomittuivat kunnioituksen tunne ja yhteiset muistot. Yhtä täsmällisesti saapui hänelle itselleenkin joka kerran lyhyt vastaus, jossa hyvää ystävää ja kunnioitettua tiedemiestä kiitettiin muistamisesta. Seurauksena oli, että hänen poikansakin jo nuoresta pitäen tunsu tuon aristokraattien syntymälahjan; miltei tiedottomasti, mutta varmalla kädellä punnitsevan kopeuden, joka osaa mitata ystävällisyyttä juuri sopivin annoksin; ja hänen poikaansa oli aina ärsyttänyt, että mies, joka sentään kuului hengen aateliin, oli niin alamainen hevosten, peltojen ja perinteiden omistajille. Mutta isän paksunahkaisuus näissä asioissa ei toki ollut laskelmointia. Oli vain luonnonvietin ilmausta, että hän tuli sillä tavoin tehneeksi komean karriäärin. Hänestä tuli paitsi professori ja monien akatemioiden ja tieteellisten ja valtiollisten toimikuntien jäsen myös ritari ja komtuuri, vieläpä korkeiden ritarikuntien suurristin kome-

taja, ja hänen majesteettinsa korotti hänet lopulta perinnölliseen aatelistäytyyn, sen jälkeen kun oli jo aikaisemmin nimittänyt hänet jäseneksi valtakunnanneuvoston herrainhuoneeseen. Siellä tämä monia kunnianosoituksia saanut mies oli liittynyt porvarillisten vapaamieliseen siipeen, joka usein oli oppositiossa ylhäisaatelia vastaan, mutta sitä ei kukaan hänen aatelistista suosijoistaan pannut pahakseen, kuvaavaa kyllä, eikä edes ihmeteltytkään – eihän hänessä ollut koskaan muuta nähtykään kun pinnalle pyrkivän porvariston henkeä. Vanha herra oli uutterasti mukana lainsäädännön asiantuntijantehtävissä, ja kun hänet jossakin äänestyksessä tavattiin porvarillisten riveistä, ei se rintaman toisella puolella herättänyt kaunaa, tuntui pikemminkin vain siltä kuin hänet olisi jätetty kutsumatta mukaan. Poliitikassa hän teki vain samaa, mitä oli aikoinaan jo tehnyt virankin puolesta: toi tarjolle oman suuremman ja joskus lievästi oikeasevan tietämyksensä antaen samalla sellaisen vaikutelman, että hänen henkilökohtaiseen lojaaliuteensa saattoi yhtäkaikki luottaa. Ilman olennaisia elämänmuutoksia hän oli kohonnut urallaan, kuten hänen poikansa väitti, lastenkamarien opettajasta herrainhuoneen opettajaksi.

Kun hän sai tietää linnan vuokraamisesta, se tuntui siltä kuin olisi loukattu jotakin laissa määrittelemätöntä rajaa, jota juuri siksi oli kunnioitettava kahta tunnollisemmin, ja hän syyti pojalleen vielä katkerampia moitteita kuin monina aikaisempina kertoina, kuulostipa ihan siltä kuin hän olisi ennustanut, että tämä oli lopun alkua ja että loppu oli oleva surkea. Isku sattui juuri siihen tuntemistapaan, jolle koko hänen elämänsä rakentui. Itsekkyyttä se ei suinkaan ollut. Se oli, kuten usein miehillä jotka pääsevät merkittäviin saavutuksiin, syvää kiintymystä kaikkeen sanoisiko yleisesti ja ylipersonallisesti hyödylliseen, toisin sanoen sen kaiken rehellistä kunnioittamista, millä itse edistää omaa etuaan, ei tuon edistämisen takia sinänsä, vaan sen kanssa sopu-suinnussa ja samanaikaisesti ja yleisistä syistä. Tällä seikalla on suuri merkitys. Eihän jalorotuinen koirakaan, kun se potkuista välittämättä hakeutuu paikalleen ruokapöydän alle, suinkaan tee sitä muka koiramaista alamaisuuttaan, vaan kiintymyksen ja uskollisuuden tähden, ja ihmisistä puheen ollen juuri kylmät laskelmoitsijat eivät elämässä menesty puoliksikaan niin hyvin kuin sellaiset oikeassa suhteessa sekoitetut luonteet, jotka pystyvät todella syviin tunteisiin heidän etuaan edistäviä ihmisiä ja olosuhteita kohtaan.

Mies vailla ominaisuuksia on viime vuosisadan suurimpia eurooppalaisia romaaneja, jota on verrattu niin James Joycen kuin Marcel Proustin yrityksiin hahmottaa kokonainen elämätkuva romaanin puitteissa. Sen päähenkilö, lahjakas mutta kyyninen Ulrich nimitetään rappeutuneen ja kuolevan Kakanian valtion ”paralleeliaktiota” valmistelevan komitean pääsihteeriksi. Vain kevyesti peitelty iva ja ironia byrokratiaan tukehtuvaa Itävalta-Unkaria kohtaan on Musilin kehys 1900-luvun ensimmäiselle täysin modernille ihmiskuvalle.

TEOKSEN ON SUOMENTANUT KRISTIINA KIVIVUORI.

KANNEN MAALAUUS Egon Schiele (1890–1918), *Portrait of Arthur Roessler*, 1910 | Öljyväri | Historisches Museum der Stadt, Wien, Austria | The Bridgeman Art Library • SARJA-ASU: Ville Laihonen

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-51622-5